Izhaja vsak petek.

Uredništvo in upravništvo: Kopitarjeva ulica št. 6.

NAŠA MOČ

Naročnina znaša:
celoletna . . K 4·—
poluletna . . „ 2·—
četrtletna . . „ 1·—
Posamezna št. „ 0·10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Štev. 32. V Ljubljani, dne 11. julija 1913. Leto VIII.

Korupcija v predilnicah.

Pred nami ležijo poizvedovalne pole delavstva iz predilnic Ljubljana, Tržič, Litija in Ajdovščina. Človek bi mislil večje mesto, boljše je plačano delavstvo, pa se motimo. Najslabše razmere kakor plača in šikaniranje je v ljubljanski predilnici, kjer se priganjači, kakor Žniderščič, ponašajo s kavalirstvom.

O tem kavalirju pa vemo toliko, da vzame delavki »Našo Moč«, pa ji ne mara plačati 6 vinarjev, kakor tudi za društvo »Slovanski klub«, kjer je vpisan, se ga mora petkrat do šestkrat tirjati, da plača 4 krone. To samo mimorede, da javnost zve o kavalirstvu.

Čudno se nam zdi, da je delavstvo izpostavljeno vsem šikanam in slabi plači. Koliko se pa stori za delavstvo po privatnih tovarnah od strani tistih ljudi, ki so poklicani delavstvo ščitit? Saj nam je znano, če pride obrtni nadzornik v tovarno, je v spremstvu ravnatelja ali kakšnega drugega uradnika, kateremu se delavstvo ne upa potožiti gorja, ker dobro ve, da je takoj ob kruh, sicer slab in malo ga je, pa je vsaj tisti. Nekoliko krivde pride tudi na delavstvo, tega ne smemo skrivati, da so razmere tako nečuvene, ker se ne oklene bolj trdne organizacije. V sedanjih časih bi ne smelo biti delavca in delavke, ki bi ne bil organiziran v Jugoslovanski Strokovni Zvezi in naročen na delavski list »Našo Moč«. Kajti izprevideti moramo, da imamo samo ta meč in to puško proti kapitalu, proti kateremu se imamo v prvi vrsti boriti. Celo od oseb, ki sploh od delavstva živijo, se večkrat sliši: to so barabe ali k . . . e, tako nazivljajo ljudje trpečega avstrijskega sužnja. To opazimo tudi po predilnicah, kjer se mučijo reveži kakor duše v vicah, da si prislužijo bore vinarje, ki pa daleč ne zadostuje za hrano, kje je pa obleka, kaj pa še, če ima družino. Kakšna razlika med angleškim in deloma nemškim delavcem in avstrijskim mezdnim sužnjem ali barabo, kakor nazivljejo dobro plačani avstrijski birokrati naše delavstvo. Še eno moremo pribiti. Vedno slabše! Zaslužka malo, in še ta majhen! Zakaj? Vojakov veliko, ki veliko porabijo, pa nič ne zaslužijo. Nismo proti dobremu vojaštvu, da brani našo domovino proti sovražniku. A da so ti ljudje dostikrat izdajalci naše domovine tako dobro plačani oficirji. Avstrijski delavec in z njim država za delavca nima denarja. Zakaj pa ima država denar? Pred nekaj časom sem gledal na vežbališču vojake; na povelje »frajtarja« so padali vojaki v blato in travo, sukali se na vse načine, a mesto pohvale so želi bogokletvice, kakršne se malokje čujejo med pijanci in pretepači. Frajtar se je hotel postaviti, ne s tem, kako zna vežbati ali telovaditi, temveč kako zna psovati in preklinjati Boga, Jezusa in Bogorodnico. To pišemo samo radi tega, da delavstvo izve, kako avstrijska vlada denar proč meče. Za starostno zavarovanje delavstva ni denarja! Proti judovskim kartelistom se vlada ne upa z mazincem ganiti. To pa menda vse radi tega, da bi se avstrijskemu delavstvu ne godilo malo bolje. Avstrijsko delavstvo naj bo še vedno suženj vlade in kartela. Večkrat smo imeli priliko videti, kako se delavstvo ščiti nasproti kartelu. Ako je delavstvo dobro organizirano, prosi za zboljšanje plače, se pritoži pri ravnateljstvu proti šikaniranju mojstrov in uradništva z deputacijami ali pismenimi vlogami.

Kako malokedaj se kaj doseže mirnim potom, takrat seveda mora biti štrajk zadnje sredstvo, ki ga ima delavstvo nasproti oderuhom. Kaj pa stori vlada ob času štrajka proti delavstvu, smo videli v Vevčah in pred par leti v Medvodah in drugod. Bajonete nastavi proti trpečemu, skoraj lakote umirajočemu delavstvu. Zato pa ponovno pozivljemo naše poslance in vse tiste, ki kaj čutijo za delavstvo, da se stori tej korupciji konec. Gledati je treba, da se izvede poprej ko mogoče starostno zavarovanje. Zakon proti kartelu, in treba je, da se spremeni delavni red po privatnih tovarnah in prilagodi sedanjim razmeram.

Ljubljanski magistrat in njegovi uslužbenci.

Kako malo srca imajo nekateri ljudje za ubogega delavca, naj kaže sledeči slučaj, ki se je pripetil v mestni plinarni. Nek delavec je bil uslužben kot kurjač. Dne 28. februarja t. l. je deval s prvim kurjačem v peč premog. Voziček, na katerem je bil premog naložen, se je pa vsled pomanjkljive naprave prebrnil in teža 260 kg je padla ubogemu delavcu na roko ter mu pretrgala vse žile, kite in mišice na roki, ki se mu po mnenju zdravnika bržkone suši. Sedaj dobiva bolniško podporo, katere bo pa kmalu konec. Vsled priganjanja delavca je vodstvo plinarne šele čez dva meseca slučaj naznanilo nezgodni zavarovalnici. Zdravnik je možu povedal, da ne bo več za to delo vsled česar naj prosi pri plinarni za lažje delo, ker z malenkostno nezgodno rento, katero bo dobil pri zavarovalnici, ne bo mogel izhajati. Mož se res ojunači, gre ter prosi g. ravnatelja za kako lažje delo, da bode mogel preživeti ženo in štiri otročiče. Za odgovor je pa dobil poročilo, da je odpuščen. Tako torej revež naj pusti v tovarni zdravje in svoje edino premoženje, delovno moč, sedaj pa pojdi in skrbi sam, kako se preživiš. Četudi je vodstvo krivo nesreče, ker ni ukrenilo potrebno, da bi bila taka nezgoda nemogoča, pač pa je to storilo šele po nezgodi. Mar naj delavec s svojim zdravjem in življenjem uči dobro plačane ravnatelje in uradnike, kaj je storiti njihova dolžnost?

Pričakujemo, da se krivica, ki se godi revežu, takoj popravi. Če je pustil svoje moči v plinarni, je le-ta tudi dolžna po moči zanj skrbeti. Ker je pa lastnik plinarne slavni mestni magistrat in ljubljanska občina, pade ta odgovornost nanj.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Izlet vevškega delavstva na Žalostno Goro. V nedeljo je poromalo vevško krščansko-socialno delavstvo na Žalostno Goro, kjer je bila slovesna sv. maša s prodigo, po cerkvenem opravilu pa shod J. S. Z., na katerem se je soglasno izrekla zaupnica deželnemu glavarju dr. Šusteršiču in poslancu dr. Kreku.

Sava. Gorenjsko krščansko-socialno delavsko politično društvo priredi dne 13. julija, ob pol štirih popoldne v Delavskem domu na Savi javen društven shod. Poročata gg. vitez J. Pogačnik in župnik Skubic. Dnevni red bo velevažen, zato vabimo vse, da se tega shoda udeleže.

Tržič. (Sredi vode in brez vode.) Tako se godi tržiškim delavcem oziroma njihovim ženam, kmalu ne bodo imele nikjer prati, ker vsak prepoveduje; ne vemo zakaj? Morebiti zato, ker je tržiških magnatov sram, da bi preveč umazana voda ne pritekla v Savo. Prosimo slavni občinski odbor, da malo pogleda na to stvar. — (Radovednost.) »Slovenec« je prinesel prejšnjo soboto novico o novi slovenski šoli. Mi smo se te novice jako razveselili, ker je šola v korist in čast občini. Samo to prosimo gospode pri šolskem svetu: Kje bo šla glavna pot k novi šoli iz glavnega trga? Prosimo pojasnila.

Iz Križev pri Tržiču. Tukajšnja skupina J. S. Z. namerava prirediti v nedeljo, dne 13. t. m., veliko ljudsko veselico v gostilni g. J. Aljančiča p. d. pri Benku v Križah po sledečem redu: Petje mešanega zbora, šaljiva pošta, srečolov, ribjilov, slaščičarna, slov. trobojnice in šopki. Pri veselici sodeluje domača godba na pihala. Vstopnina 20 h. Čisti dohodek je namenjen za obolele člane delavce in delavke. Prostovoljni dobitki za srečolov se hvaležno sprejemajo. Ker je vstopnina jako nizka, se preplačila hvaležno sprejemajo. K najobilnejši udeležbi se vabijo vsi prijatelji delavstva, da tako pokažejo simpatije do revnega trpina.

Idrijski socialisti lažejo, da so se shoda, ki ga je sklicala podružnica Unije idrijskih rudarjev vrgli Fr. Pivka. Zamorec pa ostane le črn, če ga tudi »Zarja« pere. Res je namreč, da je socialistični govornik hvalil na vse pretege zasluge socialistov za zboljšanje plač (!) in zlasti novi plačilnik. Franc Pivk je pa temu odgovarjal in med živahnim odobravanjem vseh oporekal, da bi bil novi plačilnik boljši od starega, kar tisti najbolj vedo, ki jim bolniški šiht po novem plačilniku ne nese toliko, kot poprej po starem.

Tesarski in zidarski delavci na deželi. Od več strani tesarskih in zidarskih delavcev dobivamo pritožbe in prošnje za nasvete. Navaja se od njih, da nimajo za delo določenega časa, da mojstri ne obračunajo z njimi, da nekateri ne dobijo celo leto rednega odplačila. Umevno je, da morajo jemati pri trgovcih živila na račun in imajo velike sitnosti. Opozorimo te vrste delavcev na obrtni red, po katerem se morajo tudi tesarski in zidarski mojstri ravnati. Postavno se zahteva, da delavci delajo vsak dan k večjemu 11 ur brez vračunanja zakonito določenega odmora. Odmora se mora dati delavcem na dan vsaj eno in pol ure, in sicer opoldan eno uro. Če se glede izplačevanja plače ne sklene med mojstrom in delavcem nobena posebna pogodba, tedaj določa zakon, da mora mojster izplačevati zaslužek vsak teden. Odpoved se vrši lahko vsakih 14 dni.

Šaleška dolina. V nedeljo, 20. jul., zboruje J. S. Z. na treh krajih, in sicer zjutraj ob pol 8. uri zboruje v Šoštanju v cerkveni hiši, ob pol 12. uri zboruje J. S. Z. v Škalah v gostilni g. Ane Jerič, popoldne ob 3. uri pa zboruje J. S. Z. v Velenju v Društvenem domu. Na vseh teh shodih poročajo gg. dr. Veble iz Celja, Ivan Zupan iz Trbovelj in Vekoslav Zajc. V nedeljo, dne 27. julija pa priredi J. S. Z. iz Šaleške doline velik slavnostni izlet na Oljsko goro s sledečim sporedom: Ob 10. uri sveta maša in pridiga s procesijo. Po cerkvenem opravilu se pa vrši zunaj pred cerkvijo veliko slavnostno zborovanje J. S. Z., kjer govorijo sledeči gospodje: Franjo Žebot, urednik iz Maribora, Ivan Zupan iz Trbovelj in Vekoslav Zajc iz Velenja. Vabite se ta dan, da prihitite na to prijazno goro od vseh sosednih krajev, posebno iz Šaleške in iz Savinjske doline.

J. S. Z. na Štajerskem. V nedeljo, dne 29. junija, je J. S. Z. zborovala v Posavju v Brežicah pri g. žu-

---

J. Jörgensen:

Naša ljuba Gospa Danska.

Vse je utihnilo. Svetnik je začel govoriti:

»Ljubi bratje, ne žalujte, ker ste revni! Naš Gospod pravi v svetem evangeliju: »Blagor ubodim!« In zopet pravi: »Gorje, vam, bogatini, kajti vaše upanje je izgubljeno!« Tu zopet: »Ne zbirajte si zakladov sveta, ki jih razje rja in mol in ukradejo tatovi! Kajti, kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje srce.«

Tako je govoril in učil naš Gospod in Rešenik Jezus Kristus in tudi sam izpolnjeval svoj nauk. Kajti on je pustil svoje neizmerno nebeško bogastvo in svojo vsemogočnost in svojo srečo in hotel postati malo, golo, zmrzujoče in jokajoče dete, ki je bilo zavito v ubožne cunje in ležalo v jaslicah. In celo svoje življenje je bil ubog in ni imel, kamor bi položil svojo glavo. In ko je poslal svoje učence po svetu, jim je rekel: »Ne jemajte ničesar na pot, niti palice, niti torbe, niti kruha, niti denarja!« In ko je umiral, ga niso položili v mehko, dragoceno posteljo, ki bi bila obložena s preprogami, temveč so ga oropali vseh oblačil in ga razpeli na križ, da je visel med nebom in zemljo. In ko je izdihnil, ga niso pokopali z veliko častjo v mramornat grob, temveč je bil položen v grob tujega moža, in nihče drug ni šel za njegovim pogrebom kakor njegova mati in Nikodem in Jožef Erimatejec in izmed njegovih učencev ni bilo razen sv. Janeza nikogar blizu.

Tako veliko ubožnost vidimo pri našem Gospodu in Rešeniku in njegovih učencih in apostolih in njegovi preblaženi Materi. Kajti nikar ne mislite, da je bila bogata in premožna devica, ker je bila Davidovega rodu! Ne, čisto revna je bila in ni imela drugega kakor svojo nedotaknjeno in neomadeževano svetost; in sveti starček Jožef je bil tudi ubog in tudi ni imel drugega kakor to, kar si je prislužil z delom svojih rok. In on se je postaral, ni mogel več toliko delati kakor poprej in naša ljuba Gospa mu je zato morala večkrat pomagati in služiti vsakdanji kruh s šivanjem in predenjem in še na vse mogoče načine.

In ko je ljubi Jezus izpolnil pet, šest let, tedaj je moral — to mi smete verjeti — ubogati svojo Mater, kajti ona ni imela dekle ali postrežnice. In večkrat je prinašal ali raznašal delo, ki je bilo dovršeno in je zahteval plačilo; in večkrat so ga okregale in morda celo nateple hudobne ženske in ni dobil denarja, ali pa samo polovico tega, kar je zahteval. Toda naš Gospod ni odgovarjal, temveč je bil vedno mil in krotak; kajti ni prišel na svet, da bi izvzel sebe takega življenja, temveč da bi vse prenašal s potrpežljivostjo in ljubeznijo ter tako dal zgled in nas opomnil, naj ga posnemamo.

Zato mora zdaj tisti, ki hoče biti v nebesih bogat in velik, postati na zemlji majhen, zaničevan in ubog. Tisti, ki je ponižen in potrpežljiv in ki ga ljudje ne porajtajo, je neizmerno velik pri Bogu in bo dosegel zasluženo čast. In zato je neizmerno koristno za nas, da pobožno mislimo na življenje in revščino in zaničevanje našega Gospoda Jezusa: to zmanjšuje prevzetnost, pogaša poželjivost, razganja domišljavost in nekoristno vedoželjnost. Bodi torej majhen z detetom Jezusom, da boš mogel z njim vred tudi rasti in postati velik!

Slišali ste, kako revna sta bila on in njegova blažena Mati in ni vam treba misliti, da sta imela mnogo sob in velikih tovarn in kuhinj, kajti to nasprotuje svetemu uboštvu. Tudi si ne smete misliti, da je blažena Devica šivala umetne stvari in pletla, tako kakor dandanes mnoge, ki nič ne pomislijo, da zapravljajo dragoceni čas. Ona ni hotela zapraviti življenja z nečimernostjo, ker je dobro vedela, da ga je prejela, da bi Boga hvalila in častila in oni, ki svoj čas zapravijo s praznim delom, grdo greše proti Bogu. In oni, ki se pečajo s takimi umetnostmi, tudi lahko zaidejo v nečimernost in prevzetnost, ako vidijo, da je njih delo lepo in tako zbude svoj napuh. Kajti preproste in ubožne stvari goje ponižnost, toda lepe in redke pospešujejo rast prevzetnosti in trajo dušo od Boga. Zato pravita sveta učenika Hieronim in Gregor, da človek gre tako daleč od Boga, v kolikor se je udal posvetnim stvarem.«

To in še mnogo drugega je govoril sv. Frančišek in vzklikal z močnim glasom ter obračal svoje oči proti nebu; njegov obraz se je svetil kakor angelsko obličje in začel je moliti.

panu Zorko. Govoril je na tem shodu g. Vekoslav Zajc iz Velenja, ki je orisal važen pomen J. S. Z. Na shodu so bili tudi socialni demokratje. Ko pa je govornik zapazil rdečkarje, začel jim je brati ostre levite v obraz, ne meneč se za nerazumljivo mrmranje socialistov. Pokazal nam je sliko, kakšne uspehe nam rodi rdeča organizacija in kako bujno da se dviga ponosno J. S. Z. — V nedeljo, dne 6. julija, pa se je ustanovila nova podružnica J. S. Z. v Starem trgu pri Slovenjemgradcu. Na shodu je poročal g. Vekoslav Zajc, ki je v svojem eno uro trajajočem govoru slikal razne postave, ki se snujejo v državnem zboru za delavce. Na to nam je precej obširno orisal pomen J. S. Z., nakar je že ta dan pristopilo precej članov k J. S. Z. — V nedeljo, dne 13. julija, se vrši shod J. S. Z. v Grižah pri Žalcu pri g. županu Piklnu, kjer poroča g. Vekoslav Zajc zjutraj ob pol osmi uri.

× × ×

KAJ SE MORA O SHODIH ZNATI?

(Konec.)

19. Kdo se sme shoda udeležiti?

Ljudskih shodov, javnih društvenih shodov in potovalnih shodov se sme vskado udeležiti. Volilnih shodov se smejo udeležiti volilci, društvenih shodov, ki niso javni, se smejo le člani in povabljeni gostje udeležiti, shodov po § 2. se pa smejo le povabljeni udeležiti. Vabilo se mora izstaviti na ime. Oboroženci pri javnih shodih ne smejo biti navzoči. Vabilo za shode po § 2. shodne postave naj se po sledečem vzorcu sestavi:

§ 2. shodne postave.

Vabilo

za Vinko Zabukovec, sluga, stanuje Dunajska cesta št. 32

na shod, ki bo dne 18. julija 1913 ob 8. zvečer v Ljudskem Domu, Ljubljana, velika dvorana, I. nadstropje.

Spored:

Posvetovanje o važnih delavskih zadevah.

Sklicatelj:
Dr. Ivan Zajec.

Vabilo prinesite seboj!

20. Kaj zahteva oblast glede na nadzorstvo navzočih?

Oblast sme pri društvenih zborovanjih, ki niso javna, zahtevati, da se ji predloži potrjen seznam članov. Pri shodih, ki se skličejo po § 2 shodne postave, se mora sestaviti seznam oseb, ki so na shod povabljene. Vsak povabljenec mora vabilo prinesti na shod. Povabljeni zborovalci morajo »osebno poznati« sklicatelja. V največ slučajih se zato priporoča, da skliče shod po § 2. več oseb. Sklicatelj mora tudi osebno vse zborovalce poznati.

21. Kdo se sme razprave na shodih udeležiti?

Razprave se sme vsak zborovalec udeležiti razen na društvenih shodih (tudi javnih), kjer se smejo razprave le društveniki udeležiti in pa tisti gostje, ki so na društven shod osebno vabljeni in se morajo izkazati na zahtevo oblasti s pravilno spisanim vabilom, ki se mora tako-le glasiti:

Vabilo

za Jožefa Rdečolas, rudarja v Vodah hiš. št. 15 na javen društven shod Jugoslovanske Strokovne Zveze, skupina Trbovlje, v nedeljo, dne 21. julija 1914 ob 3. uri popoldne v Delavskem Domu.

Načelstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze, skupina Trbovlje, dne 19. julija 1914.

Predsednik: Zapisnikar.

22. Kdo more kot reditelj ali voditelj na shodih poslovati?

Vsak udeleženec, izvzeti so pa pri ljudskih in volilnih shodih inozemci.

23. Kdo predseduje shodom?

Za društvene shode določajo pravila, kdo da sme predsedovati shodu. Na drugih shodih se pa navadno predsednik, njegov namestnih in en zapisnikar izbere po zborovalcih.

24. Kakšne dolžnosti ima predsednik?

Predsednik mora skrbeti, da se spoštuje postava in da se na shodu red vzdržuje, podpirajo ga lahko po potrebi reditelji. Proti nepostavnim izjavam ali dejanjem mora nastopiti in če ga zborovalci ne ubogajo, lahko shod zaključi.

25. Kdaj preneha predsednikova dolžnost?

Predsednikova dolžnost preneha, ko shod zaključi.

26. Kdo otvori shod?

Shod otvori sklicatelj ali eden sklicateljev, če je več oseb shod naznanilo.

27. Kdaj se mora shod otvoriti?

Shod se ne sme pred določeno uro otvoriti. Prepovedano pa ni shoda pozneje otvoriti, kakor je naznanjen. Če zahteva vladni zastopnik, da naj se otvori shod ob določeni uri, a se to hoče iz kateregakoli razloga še čakati, si lahko tako-le pomaga. Izjavi, da je shod otvorjen, nato naznani, zakaj da se še čaka in prekine shod na primer z besedami: »Zdaj počakamo še govornika N. N. in dokler ne pride, prekinem shod.«

28. Kako se shod otvori?

Sklicatelj pozdravi shod in na javnih ali drugih nedruštvenih zborovanjih izvaja: »Prosim, da naj se izvoli predsednik in pričakujem, da se predsednik predlaga.« Ko se stavi tozadeven predlog, nadaljuje sklicatelj: »Za predsednika se predlaga N. N. Kdor se s tem predlogom strinja, naj dvigne roko. Če je za predlog večina glasovala, sklicatelj izjavi: »N. N. je torej za predsednika izvoljen.« Izvoljeni predsednik nato izjavi, če izvolitev sprejme in vodi nadaljno volitev podpredsednika in shodnega zapisnikarja. Pri društvenih shodih pa samoobsebi umevno predsednikova volitev odpade.

29. Kako se izvede razprava?

Razprava se navadno tako-le izvede: Predsednik naznani dnevni red in podeli besedo poročevalcu. Po poročilu otvori razpravo in podeli besedo tistim, ki se žele razprave udeležiti. Govorniki dobe k razpravi besedo po tisti vrsti, v kateri so se k besedi prijavili. Če se ni nihče več k besedi prijavil, razpravo predsednik zaključi. Shod seveda lahko že prej, predno so vsi priglašenci govorili, sklene, da se razprava konča. Po končani razpravi govori le še poročevalec.

30. Kako naj se predlogi obravnavajo?

Predlogi se morajo običajno pismeno predsedniku izročiti, in sicer že prej, predno se glasuje o sklepu razprave. Predsednik naj tozadevni predlog, ki se mu predloži, prečita, ko je govornik, ki govori, končal svoj govor, da se bodoči govornik lahko nanj ozira. Glasuje se o vseh predlogih po končnem poročevalčevem govoru. Izjeme so le, kadar gre za predloge o poslovniku.

31. Kateri predlogi tičejo poslovnik?

Poslovnik tičejo tisti predlogi, ki merijo na to, da se dnevni red določi, da se določi vrsta predlogov, način glasovanja in konec razprave ali seznama govornikov, prekinjenje ali konec shoda.

32. Kdaj se o teh predlogih razpravlja?

Ko konča govornik, ki govori.

33. Ali se o teh predlogih razpravlja?

Običajno pač, a besedo dobita le dva govornika, eden za in eden proti.

34. Kako se o predlogih glasuje?

Predsednik pusti predlog še enkrat prečitati. Nato pozove vse tiste, ki se strinjajo s stavljenim predlogom, da naj roke dvignejo. Lahko pusti glasovati tudi tiste, ki so proti predlogu glasovali in nato jasno in določno izjavi, kako da je glasovanje izpadlo.

36. Kako se pri shodih naprej postopa? pa?

Po opisanem načinu se rešijo tudi ostale točke, ki so na sporedu.

37. Kako se volitve pri shodih izvedejo?

O načinu, kako naj se izvolijo društveni odbori in delegati, morajo pravila obsegati potrebna navodila.

38. Kako se shod zaključi?

Zaključitev shoda mora predsednik izrecno proglasiti: Zaključujem shod.

39. Kdaj se shod zaključi?

Predsednik shod zaključi:

a) ko se reši dnevni red in

b) če se je sprejel predlog, da naj se shod zaključi in

c) če se pripeti nered ali nepostavnosti, ki ne prenehajo, ako se shod le prekine.

40. Katerih shodov se sme udeležiti vladni zastopnik?

Zastopnik vlade sme na vsak shod izvzemši volilnih shodov, ki zborujejo, kadar so kake volitve razpisane.

41. Kakšne pravice ima vladni zastopnik na shodih, sklicanih po § 2.

Na takih shodih se sme vladni zastopnik le prepričati, če se postopa tako kakor je to za shode, sklicane v smislu § 2. shodne postave določeno. Če je vse v redu, se mora s shoda odstraniti.

42. Kakšne so dolžnosti in pravice vladnih zastopnikov?

Redno mora priti na shod vladni zastopnik v uniformi. Dolžan je, da vljudno in taktno postopa in da se predsedniku shoda uradno predstavi. Nakazati se mu mora primeren prostor, s katerega lahko zborovalce pregleda in lahko s predsednikom občuje. Opozoriti mora predsednika in reditelje na njih postavne dolžnosti. Dolžan je zahtevati pojasnila o osebah, ki stavljajo predloge in ki govore. Na društvenih shodih se mora prepričati, če so dotičniki tudi člani dotičnega društva ali če so le povabljeni gostje. Po uradni instrukciji nima pravice, da poseže sam naravnost govorniku v besedo ali da se v razpravo vmešava. Pravico ima zahtevati, da se vodi o razpravah in o sklepih društvenih shodov in o odrejenem razpustu shoda zapisnik, dolžan pa ni, da to stori. Če predsednik ali reditelji ne izpolnijo svojih postavnih dolžnosti, ima pravico zahtevati besedo, da pribije dejansko stanje in da pozove o dejanskem položaju priče.

43. Kdaj sme vladni zastopnik shod razpustiti?

Shod mora razpustiti, če se pripete na shodu nepostavni dogodki, če zavzame shod značaj, ki je nevaren javnemu redu in se na društvenih shodih razpravlja o stvareh, ki ne spadajo v delokrog dotičnega društva. V takem slučaju mora vladni zastopnik pozvati priče o dogodku in izjaviti sklicuje se na postavna določila, ki to določajo, da se mora shod razpustiti. Nato pozove navzoče v smislu § 22. shodne postave in z ozirom na zagrožena nasilna sredstva te postave, da naj takoj zborovališče zapuste in da naj se razidejo.

44. Sme se li shod tudi s kake druge strani razpustiti?

Če ni bil odposlan na shod vladni zastopnik, lahko shod, če nastanejo opisane okoliščine, razpusti tudi »oblast«.

45. Kaj se razume pod besedo »oblast«?

Oblast je:

a) v krajih, kjer se nahaja deželna knežja varnostna oblast, le ta oblast;

b) na sedežih politične deželne oblasti; če ni tam deželne knežje varnostne oblasti, deželna oblast;

c) v drugih krajih politična okrajna oblast.

Če pa obstoja nevarnost za javen mir in red, je tudi vsaka druga oblast, ki je dolžna ,da skrbi za red in sicer upravičena, da prepove ali razpusti shod, ki se priredi proti določilom postave o društvenem in shodnem pravu.

46. Ali morajo zborovalci ,ko se shod zaključi, zborovališče takoj zapustiti?

Dolžni so, da to store, če shod razpusti zastopnik vlade ali oblast, niso pa dolžni tega storiti, če shod pravilno predsednik zaključi.

47. Ali se more proti razpustu shoda vložiti ugovor?

More se, ali to je brezpredmetno.

48. Kako se kaznujejo kršenja obeh navedenih postav?

Z zaporom do šest tednov ali z denarnimi globami do 400 kron.

»O najsvetejši ubogi Zveličar, in ti, uboga Mati božja, in vi vsi ubogi prijatelji, učenci, apostoli, mučeniki in svetniki Gospodovi, molimo in prosimo, podpirajte vi nas in nam pomagajte, da dosežemo neizmerni zaklad najsvetejšega uboštva in ga ohranimo z vrednim srcem! Kajti s to nebeško čednostjo je mogoče poteptati vso posvetnost in miljivost in oprostiti dušo, da sama išče skupnosti z ubogim Rešenikom. To je čednost, ki pripravi dušo, da lahko občuje že na tem svetu z nebeškimi angeli; to je čednost, ki je spremljala Kristusa na križ, ki je bila s Kristusom pokopana, s Kristusom ostala in s Kristusom šla v nebo. Ta čednost oprosti peklenskih muk in nas pelje skoz ogenj vic in nam odpre nebeška vrata. Kajti ona je čuvajka in braniteljica prave krotkosti in neizmerne ljubezni. In zato prosimo najsvetejše apostole Kristusove, ki so zapustili vse, da bi pridobili ono čisti evangelijski biser, naj nam izprosijo pri našem Gospodu Jezusu Kristusu milost, da bi po njegovem najsvetejšem usmiljenju mogli postati resnični ljubitelji, ponižni služabniki in pokorni učenci najsvetejšega najbolj ljubezni vrednega evangelijskega uboštva. Amen.«

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Za tvorniške čuvaje. Naša organizacija je vložila na glavno ravnateljstvo c. kr. tobačne režije sledečo prošnjo:

V imenu svojih članov, čuvajev ljubljanske tobačne tvornice predlagamo visokemu ravnateljstvu c. kr. tobačne režije sledečo prošnjo:

Nočni čuvaji c. kr. tobačne tvornice v Ljubljani prosimo, da nam podeli visoko glavno ravnateljstvo c. kr. tobačne režije službeno obleko (uniformo) s službeno čepico.

To prošnjo tako-le utemeljujemo: Tvornični čuvaji imajo posebno odgovorno službo, ki traja tako ponoči kakor tudi podnevi in nimamo opraviti zgolj z uradništvom in z delavstvom c. kr. tobačne tvornice, marveč moramo tudi z zasebnimi strankami občevati. Zato se moramo čedno in snažno oblačiti, vsled česar stroški za obleko tako poskočijo, da niso v nikakem ravnotežju s plačo, ki se nam plača, katera ni velika in za očete reditelje rodbin pač ne preostaja, da bi si mogli nabaviti tako obleko, kakršno bi morali nositi, da bi bila čuvana dostojnost visokega erarja. Služba čuvaja v tobačni tvornici je v prvi vrsti varnostna služba. Čuvaj mora stražiti podnevi in ponoči, da se ne zgodi kaka tatvina, kak požar in da se prepreči eventualno tihotapstvo tobaka. Služba čuvaja c. kr. tobačnih tvornic je torej slična službi policije in finančne straže, ker so z njo združeni tisti posli, ki bi jih morala policija ali finančna straža izvrševati, če bi ne bilo nočnih čuvajev. Gotovo bi brez institucije čuvajev morala podnevi in ponoči iz dohodarstvenih razlogov stražiti tobačno tvornico finančna straža. Poleg navedenih dolžnosti so pa čuvaji tudi dolžni, da občujejo s strankami in z osebami, ki pridejo v tobačno tvornico. Ravnateljstvo zapoveduje čuvajem, da morajo vsakega ustaviti, ki pride v tobačno tvornico. Zgodi se pa večkrat, da pride kak ptujec v tvornico, a če ga čuvaj vpraša, kam gre, mu pa odgovori: Kaj vam pa to mari? In res se čuvaj v svoji civilni obleki nasproti ptujcem ne more legitimirati. Po visokem ravnateljstvu c. kr. tobačne režije dovoljeni rumeni reditelji trakovi se niso obnesli. Uradništvo, delavstvo in občinstvo se je iz teh trakov norčevalo, da se jih čuvaji niso upali več nositi.

Ker, kakor smo obrazložili, vrše čuvaji c. kr. tobačne tvornice tako policijsko kakor službo finančne straže, je prošnja, da se podeli čuvajem c. kr. tobačnih tvornic službena obleka, stvarno utemeljena. Velikih izdatkov pa bi naprošena uvedba c. kr. tobačnemu erarju ne nalagala. vsled česar prosimo blagohotno ustreči upravičeni prošnji čuvajev naše c. kr. tobačne tvornice.

Fürstenfeld. Od 30. junija nadalje se dobi v naši tvorniški kuhinji celo kosilo: vkuhana juha, goveje meso in prikuha. Kosilo stane 40 vin.

Rovigno. Začetkom junija so bile volitve v bolniški odbor, pri katerih so krščanski kandidati popolnoma zmagali. Izvoljeni so v bolniški odbor Giovanni Sponza, Angela Nider, Vincenco Viscovich, Antonija Paliaga, Angela Fiorin in Angela Malusa, ki so dobili 500 do 600 glasov, socialni demokratje so pa le 15 do 20 glasov dobili.

× × ×

SOBOTNO POPOLDANSKO ŽENSKO DELO NA NIZOZEMSKEM.

Kako skrbe nekatere države za delavsko varstvo, nam kaže kraljevski odlok na Nizozemskem, s katerim se podlagi delavnega zakona iz leta 1911 določa, katera dela smejo v sobotah popoldne po eni uri izvrševati one ženske, bodisi omožene ali samske, ki imajo oskrbovati domače gospodinjstvo. S tem, da se dovoljujejo le nekatera dela, se daje prilika ženskam — gospodinjam v sobotah popoldne urediti domačo hišo, kakor je potrebno.

Delati smejo:

1. Ako ne izvršujejo nobenih drugih del kakor čistenje delavnice, delavnih prostorov, aparatov ali drugih orodij.

2. Ako jih je postavil lastnik ali vodja obrata kot paznice in jim poveril vodstvo ali nadzorstvo obratnega dela.

3. Ako so žene lastnikov ali vodij obratov.

4. Ako delajo v sledečih strokah: v mlekarnah, v obratih za ribje izdelke, v delavnicah za popravljanje ribolovnih mrež, v pralnicah za sočivje ali v to-

varni sočivnih in sadnih konserv, marmelade in sadnih sokov; v delavnicah za vezanje cvetlic (vrtnarji), v prodajalnicah, ki so obenem tovarne ali delavnice, v pralnicah, izvzemši kemičnih čistilnic in mungalnic, v kolikor ne izvršujejo najmanj eno popoldne v tednu delo in je to razvidno iz delavnih zaznamkov; pri rezanju šote, ako se po 1. uri popoldne nobeno drugo delo ne izvršuje kakor sušenje ali pa porazdelitev razlažene šote.

Predstoječi kraljevski odlok za Nizozemsko nam predočuje, kako moderna država skrbi za delavstvo in njega domače družinske razmere. V naši državi ima edino tobačno delavstvo v sobotah popoldne prosto, da si more oskrbeti najpotrebnejše družinske zadeve. Vse drugo delavstvo nima teh olajšav. Ženske privatnih tovarn, ki so slučajno omožene in matere, se morajo z raznim delom mučiti v sobotah zvečer do pozne ure. Življenske potrebščine pa mora nakupovati pri raznih prekupcih, ker zvečer drugih ni na razpolago. Kdaj bomo pri nas v tem oziru došli Nizozemsko?

Pristopajte k Jugoslovan. Strokovni Zvezi!

Koliko premoga se v Avstriji proizvaja.

April 1913.

Po uradnem izkazu so mesca aprila letos proizvajali v avstrijskih revierih 14,140.000 milijonov meterčnih centov, 1.680,000.000 centov več, kakor lani, rjavega premoga pa 23.190,000.000 meterčnih centov, 2.200,000.000 centov več kakor lani. Letos so pa do majnika črnega premoga izkopali 54,310.000 centov, rjavega pa 95,870.000 centov, lani pa v tem času črnega premoga 52,650.000, rjavega pa 83,320. meterskih centov.

V posameznih revijerih in deželah so izkopali:

Premoga	1913 milijonov	1912 met. centov
Ostrava	8·37	6·89
Rosic	0·35	0·37
Kladno	2·03	2·32
Plzen	1·16	1·00
Šaclar	0·38	0·29
Galicija	1·71	1·47
Ostale dežele	0·13	0·12
Aprila	14·14	12·46
V primeri z lani	+ 1·86	+ 1·29

Krjavi premog	1913 q mil.	1912 meter. centov
Most	15·61	14·03
Falkenav	3·53	3·24
Wolfsegg-Thomasroith	0·30	0·30
Ljubno	0·83	0·83
Voitsberg	0·55	0·59
Trbovlje	1·05	0·91
Istra	0·22	0·21
Galicija	0·03	0·03
Ostale sudet. dežele	0·25	0·22
Ostale alpske dežele	0·81	0·62
Aprrila	23·10	20·99
V primeri z lani	+ 2·20	+ 0·63

Okno v svet.

— **Splošni pokojninski zavod usiužbencev.** Pod predsedstvom grofa Auersperga je zboroval na Dunaju 5. občni zbor splošnega penzijskega zavoda uslužbencev, ki je odobril računski zaključek in podelil načelstvu absolutorij. Računski zaključek izkazuje prebitek 128.342 K, ki se je nakazal varnostnemu zakladu. Aktiva zavoda so znašala koncem leta 1912 87,267.389 K, povprečno se je lani glavnica obrestovala po 4·91%. Invalidskih, starostnih in vdovskih pokojnin ter vzgojnin in odpravnin vdovam je zavod izplačal leta 1912. 542.198 K, drugih izplačil zavarovancem pa 1,198.366 K, od svoje ustanovitve sem je zavod skupno izplačal zavarovancem 3,750.000 kron. Stanje zavarovancev je poskočilo od 108.311 na 115.996 oseb. Stanovanjska preskrba v korist zasebnih nastavljencev se je z vsemi močmi pospeševala. Dozdaj so nad 2,000.000 kron investirali v hišah, ki jih zavod sam zgradi, 1,248.770 kron so pa oddali kredita za zgradbo hiš po nastavljencih in zagotovili nadaljnjih 2,659.734 kron.

Brezžično brzojavljenje med Belgijo in Afriko. Med Brusljem in Bomo, glavnim mestom belgijske Kongo-kolonije, uvajajo zdaj brezžično brzojavljenje. Proga je dolga 6500 km. Ovire so velike, ker gre proga 2500 km po Sahari in je takole namišljena: Bruselj—Pariz—Madrid—Gibraltar—Tanger—Dakar—Boma. Brezžični brzojavni poizkusi iz Bruslja v Tanger in v Dakar so se že dobro obnesli. Upajo, da bodo brezžičnim potom že kmalu lahko iz Bruslja v Bomo brzojavili.

— **Nesreča v premogokopu.** Jernej Krivc, oženjen rudar, doma v Belipeči pri Kamniku, je ponesrečil v rudniku na ta način, da mu je pri prižiganju min puhnil strel v obraz ter ga nevarno poškodoval.

zdajatelj in odgovorni urednik **Miha Moškerc.**
Tisk Katoliške Tiskarne.

Trajno delo dobi
več sto delavcev in delavk
v starosti od 16. do 42. leta
pri podjetniku **A. Šuligoj,**
premogokop v Trbovljah, Stajersko.
Plača za moške na dan 3 K do 3 K 30 vin., v akordu tudi **5 K in več.**
Plača za ženske na dan 2 K do 2 K 30 vin., v akordu tudi **3 K in čez.**
Delo je vzunaj in traja 10 ur na dan.

Le tedaj
doseže kakovost fine zrnate kave svojo polno veljavo, če voli cenjena gospodinja kot kavni pridatek najzanesljivejšo vrsto!
Najbolje storite,
če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najbolji, „pravega: Francka:“ iz tovarne Zagreb, vendar pa izrečno le onega s kavnim mlinčkom kot tovarniško znamko.

Koroško! CELOVEC! Koroško!
Edino slovensko narodno podjetje!
Hotel TRABESINGER v Celovcu
Velikovška cesta št. 5.
Podpisana voditeljica **»Hotela Trabesinger«** se vljudno priporoča vsem velecenjenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali več časa ostanejo v Celovcu.
V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz slovenskih goric. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta. **V hotelu Trabesinger** dobite vsak dan, posebno pa v sredah, prijetno slovensko družbo.
Slovenci, ustavljajte se samo v edino slovenski narodni gostilni **»Hotel Trabesinger« v Celovcu,** kjer boste vedno dobro postreženi.
Za mnogobrojen obisk se priporoča voditeljica hotela
Leon Alojzija.

Tovarne za asbestškrilj „ZENIT“
družba z om. zav. **Mor. Žumberk**
dobavljajo najboljši in najcenejši
krovski materijal
Zastopnik: **ZAJEC & HORN, Ljubljana, Dunajska cesta 73**

A. ŽIBERT, Ljubljana Prešernova ulica
priporoča svojo
veliko zalogo čevljev domačega izdelka

Solidno izdelane
dežnike in solnčnike

priporoča
po najnižjih cenah
L. Mikusch, Ljubljana, Mestni trg št. 15.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.
Trpežno blago — Zmerne cene
F. Meršol LJUBLJANA Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.
Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini
Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.
Cene najnižje. — Cene najnižje.
Postrežba poštena in zanesljiva.

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

Za podpise in za zunanjo zaznambo obrta sme obrtnik rabiti samo svoje polno ime in priimek, razun če ima vsled vpisa firme v trgovski vpisnik pravico posluževati se tujega imena.

Kaznjivo je, če obrtnik neopravičeno rabi c. kr. orla na napisu ali pečatu (§ 58. o. r.), in istotako je brez posebnega dovoljenja nedopustna raba rdečega križa na belem polju.

§ 50.

Ako je katero v §§ 46. do 49. navedenih dejanj podvrženo kazni zaradi nereda po členu 26., odstavek 2. trgovinskega zakonika, naj kazni v § 131., lit. a), b) in c) obrtnega reda izrečene, ne nastopijo posebe.

Razloka o zahtevah povračila škode, storjene mu s posegami in prestopki v § 46. do 49. naštetimi, gre samo in edino pristojnim sodiščem, katera naj o tem, je-li kaj škode in kolika je, svobodno razsojajo po svojem mnenju.

O tem glej opazke pri §§ 46. in 47.

§ 51.

Za prodajo na drobno pri blagu, ki spada med najpotrebnejše stvari vsakdanjega življenja, potem za obrte dimnikarjev, trebilcev kanalov in konjedercev, prevoznikov in strežnikov, na določenem mestu stoječih, smejo se staviti najvišje (maksimalne) tarife.

To naj se za obrte dimnikarjev, trebilcev kanalov in konjedercev stori vsekakor tedaj, če se za dotične obrte ukrene omejenje po okrajih, v zmislu § 42. Tarife se lahko ustanove različno za posamezne občine.

V gorenjih odstavkih omenjene tarife ustanovi politično deželno oblastvo, zaslišavši občinske zastope, povprašavši trgovinsko in obrtno zbornico in dotične strokovne zadruge, oziraje se na obstoječe razmere, in te tarife veljajo samo za okoliš dotičnih občin do oporeke.

Za prevažanje oseb se v gorenjem odstavku omenjene največinske tarife ustanove po predlogu občinskega zastopa in poslušavši trgovinsko in obrtno zbornico in pa strokovne zadruge, kjer obstoje.

Kar se tiče v posameznih občinah za mesarstvo in za pekarstvo obstoječe uredbe dajanja v zakup, ostajajo merodajni posebni predpisi.

Za zgoraj naštete obrte sme politično deželno oblastvo vpeljati maksimalne (najvišje) tarife, t. j. ukazati, da kak poprej imenovan obrtnik more zahtevati za svoje delo k večjemu toliko plačilo, ko-

Ta dolžnost zadeva tudi trgovce, katerih trgovina bi po svojem obsegu dosegla višino omenjenega davka, ako bi ne bili plačevanja davkov oproščeni.

Nadaljne določbe o trgovskih firmah obsega trgovinski zakon v členih 15—27. V naslednjem odstavku omenimo samo najvažnejša pravila.

Za trgovčevo firmo je smatrati ime, pod katerim sklepa v trgovini kupčije in se podpisuje. — Posamezen trgovec sme za firmo rabiti samo svoje rodbinsko ime brez krstnega imena ali z njim, ne sme pa dodajati takih pristavkov, iz katerih bi se dal sklepati obstoj kake družbe. — Ako obstoji družba, mora biti v firmi trgovinske družbe navedeno ime vsaj enega družbenika s takim pristavkom, ki naznanja obstoj družbe. Pri akcijskih družbah ne sme obsegati firma niti imen družbenikov niti drugih oseb. — Trgovec mora prijaviti firmo trgovinskemu sodišču, v katerega okraju se nahaja njegova trgovina, da se vpiše v trgovski vpisnik. — Vsaka nova firma se mora od vseh v dotičnem kraju ali v dotični občini že obstoječih firm vidno razločevati. — Za podružnico, napravljeno v drugem kraju ali v drugi občini, mora se firma prijaviti trgovinskemu sodišču, ki je za to podružnico pristojno. — Kdor si je že obstoječo trgovino pridobil vsled pogodbe ali dedščine, sme isto nadaljevati pod dosedanjo firmo s pristavkom, ki naznanja nasledstvo, ali pa tudi brez takega pristavka; to pa le, ako dosedanji lastnik ali njegovi dediči ali morebitni sodedici dovolijo nadaljevati firmo. — Firma kot taka se brez trgovine ne more prodati. — Ako pristopi kdo v obstoječo trgovino kot družbenik, ali izstopi iz iste, sme se vkljub tej izpremembi nadaljevati prejšnja firma, toda le z dovoljenjem izstopivšega družbenika v takem slučaju, ako je bilo njegovo ime v firmi navedeno. — Ako se firma izpremeni, ali ako se premene lastniki firme, prijaviti se mora to trgovinskemu sodišču.

§ 46.

Posezanje v drugih pravice.

Noben obrtnik nima pravice, za vnanje oznamenilo svojega obratovališča ali stanovanja in tako tudi v cirkularjih, javnih oznanilih ali cenovnikih protipravno prisvajati si ime, firmo, grb ali posebno oznamenilo zavoda drugega tuzemskega obrtnika ali izdelovalca (proizvodnika), ali tako, kakor je gori navedeno, o predmetih svojega obrta po krivem oznanjati, da izhajajo iz kakega drugega obratovališča.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta štev. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih očes in trde kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepilno sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krone 80 v.

IVAN JAX IN SIN v Ljubljani, Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih

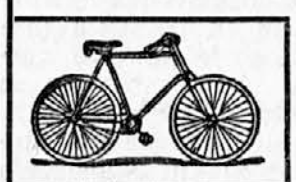

voznih koles in šivalnih strojev

= za rodbino in obrt. =

Sladni čaj-zajtrk!

Krl! **50% prihranka in okusen zajtrk, južina!** dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo **sladni čaj.** Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladin in

Moč! je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih **osem** otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: le-

Zdravje! karne Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse štev. 109, Josefstädterstrasse štev. 25, Radetzkyplatz štev. 4. V Gradcu: Sackstrasse štev. 4.

Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe.

Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih tvrdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Zdravniško priporočeno zdravilno sredstvo:

BIOGLOBIN

Kri tvoreča pijača izvrstnega okusa. Odlično krepilno sredstvo za mlade in stare. V steklenicah po K 3·50 in K 2·— v vsaki lekarni. — Glavna zaloga za Kranjsko:

Mr. R. Sušnik

lekarna „Pri zlatem jelenu“

Ljubljana, Marijin trg.

Najboliša, najsigurneiša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema **hranilne vloge** in **vloge v tekočem računu,** za katere jamčijo **ne samo njeni zadružniki,** temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 3/4 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih obresti 4·75 kron na leto.** Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 **čez 22 milijonov kron.** Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni!

iz Hawre v New-York

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Šifkarte) za francosko linijo iz **Havre v New-York** in listke za **povratek iz Amerike** v staro domovino, po najnižji ceni

in brezplačna pojasnila daje samo **ED. ŠMARDA**

potovalna pisarna v **Ljubljani, Dunajska cesta št. 18** v hiši „Kmetske posojilnice“.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana Stari trg št. 9.

— Izprašani optik. —

Zalagatelj c. in kr. armade, c. in kr. vojne mornarice, c. kr. domobrancev itd.

Največji optični zavod.

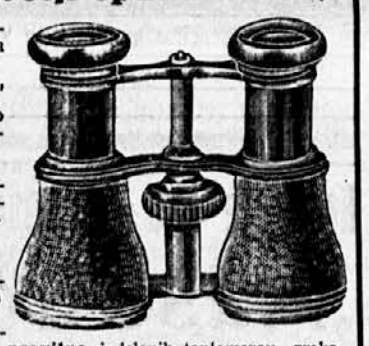

Prvi specialist za očala in ščipalnike, narejene **strogo natančno** po naročilu in zdravniških predpisih. — Nadalje priporočam svojo veliko izbiro **strokovnjaško pravilno** izdelanih toplomerov, zrakomerov, daljnogledov vseh vrst, kakor Zeiss, Busch, Goerz itd. Vsa popravila izvršujem v svoji lastni po najnovejšem sistemu z električnim obratom urejeni delavnici in je ogled iste mojim cenj. odjemalcem vsak čas dovoljen. **Bogata zaloga najboljših ur, zlatnine in srebrnine. Zahtevajte cenik.**

Največja in najstarejša tovarna lončenih peči in raznih lončenih izdelkov

August Drelse, Ljubljana

— Mnogokrat odlikovana. —

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na

štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem, samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustrirani ceniki so na razpolago.

Taka posega daje oškodovancu pravico, pred pristojnim obrtnim oblastvom siliti na to, da se nadaljšnja raba protipravnega oznamenila ustavi, oziroma prepove lažnjivo oznanjanje.

Oškodovanim dodeljena obramba ne izgubi svoje veljave zaradi tega, da se v protipravnem oznamenilu ali lažnjivem oznanjanju ime, firma, grb, posebno oznamenilo zavoda ali tuje obratovališče ponavljajo ali posnemajo s takimi pristavki, izpustki ali drugimi premembami, katerih o navadni pozornosti ni zapaziti.

§ 47.

Ako je kdo vedoma storil katero v § 46. omenjenih poseg, kriv je prestopka, ki naj se kaznuje po obrtnem redu.

Samo na zahtev oškodovanega se sme zaradi take posege pognati kazenska razprava, kadar ne gre za kaznjivo dejanje, katero kazenska sodišča uradoma zasledujejo po občem kazenskem zakonu, ali če posega ni podvržena kazni zaradi nereda po členu 26., odstavku 2. trgovinskega zakonika.

Vendar ako oškodovanec svojo zaprošnjo za kaznovanje oporeče, še predno se razglasi razloka oblastva obtožencu, tedaj je, ne krateč njegovih zasebnopravnih zahtev oškodovanja, opustiti vsako nadaljnjo preiskavo zaradi kaznovanja.

Določbe teh dveh in naslednjih paragrafov imajo namen obrtnika varovati pred tem, da ne bi kak drug obrtnik neopravičeno zlorabljal njegove firme, zunanje zaznambe obrtovališča ali stanovanja in drugih obrtnih zaznamb.

V slučaju zlorabe ima oškodovani obrtnik pravico zahtevati, da naj obrtno oblastvo prepove dotičniku nadalje zlorabljati zaznambe njegovega obrta. Kazensko se pa sme zaradi takega prisvajanja postopati le tedaj, ako se je zlorabljanje vršilo vedoma, in kadar oškodovani obrtnik to zahteva. Izjemo delajo le oni slučaji, ki se uradoma kaznujejo že po kazenskem zakoniku, in pa oni, ki so po trgovinskem zakoniku podvrženi kazni reda.

V zadnjem slučaju določa člen 26., odstavek 2., trg. zak., da naj trgovinska sodnija nastopi s kaznimi reda proti onimi, ki se poslužujejo njim ne pristoječe firme. Za tak prestopek je določena denarna kazen 200 do 600 K, ki se ne izpremeni v zapor in ima priti v ubožni zaklad tistega kraja, kjer je sedež trgovinski sodniji (§ 12. uvod. zak. za trg. zak.). Ako je bil kdo kaznovan s kaznijo reda, ne sme se zaradi istega prestopka še enkrat kaznovati po § 131. o. r., črka a), b) in c).

V slučaju, da obrtnik zahteva odškodnino zaradi prisvajanja njegove obrtne zaznambe, obrniti se mu je do civilne sodnije, ker obrtna oblastva ne morejo o tem razsojati.

Po zakonu v varstvo znamk z dne 6. januarja 1890 (drž. zakon. št. 19) stori pregrešek tisti, ki vedoma spravlja v promet blago zaznamovano z znamko, katere raba pristoja izključno kakemu drugemu obrtniku. Isti pregrešek stori dalje oni, ki tako znamko ponaredi (§§ 23. in 24. nav. zak.). Kazen znaša 1000 do 4000 K, oziroma zapor treh mesecev do enega leta, kazen pa tudi lahko nastopi zaradi goljufije po kazenskem zakoniku.

Za nekatere vrste blaga se lahko ukazoma določi, da mora biti zaznamovano z določeno marko, predno se spravi v promet. Dozdaj velja to glede kôs in srpov, ki se ne smejo prodajati brez varstvene znamke.

§ 48.

V §§ 46. in 47. domačim obrtnikom in izdelovalcem (proizvodnikom) dodeljena obramba pristoji pod uvetom, da dotična država dopušča vzajemnost, tudi vnanjim obrtnikom in izdelovalcem.

O obrtnih pravicah tujih državljanov glej pripombe k § 8.

§ 49.

Dalje se zakrivi prestopka:

1. Vsak obrtnik, kateri se v primerih, ne že zadetih v § 46. ali z zakonom o obrambi obrtniških znamk v vnanje oznamenilo svojega obratovališča ali stanovišča, v oznamenilo obrtnih izdelkov ali sploh vršeč svoja opravila ali oddajaje svoj podpis poslužuje imena, katero mu ne pristoji, ne v to opravičen z vpisom svoje firme v trgovinski vpisnik;

2. vsak obrtnik, kateri si v primerih, omenjenih pod točko 1, pripisuje odlikovanja, katera mu niso bila podeljena;

3. vsak obrtnik, kateri se v primerih, omenjenih pod točko 1, poslužuje oznamenila, po katerem se da misliti, da je v kakem družbenem razmerju, ko v resnici ni takega razmerja;

4. vsak obrtnik, kateri se v primerih, pod točko 1 omenjenih, ne poslužuje svojega polnega imena in priimka, ne da bi bil, ko mu je firma že vpisana v trgovinski vpisnik, v to upravičen;

5. vsak obrtnik, kateri se v primerih, pod točko 1 omenjenih, pri obstanku družbenega razmerja poslužuje oznamenila, obsegajočega ne samo imen družabnikov, ampak tudi pristavek, ki namiguje na obstanek družbe, ko v zmislu trgovinskega zakonika nima pravice do take firme.